

Development and Psychometrics of "Social Sustainability Scale in Urban Neighborhood" in Zanjan City

Masoomeh Shakerinezhad¹, Atefeh Dehghan Touran Poshti^{2*}, Esmail Shieh³

1- Ph D. Student in Urban Planning, Department of Urban Planning, Faculty of Art and Architecture, West Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

2- Assistant Professor, Urban Planning, Department of Urban Planning, Faculty of Art and Architecture, West Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

3- Professor, Urban Planning, Department of Urban Planning, Faculty of Art and Architecture, West Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Corresponding author: Atefeh Dehghan Touran Poshti, Assistant Professor, Urban Planning, Department of Urban Planning, Faculty of Art and Architecture, West Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

E-mail: dehghan.at@gmail.com

Received: 7 Sep 2022

Accepted: 15 Feb 2023

Abstract

Introduction: Social sustainability is one of the most important factors in urban planning and management, and it requires a valid and reliable instrument. Therefore, the current research was conducted with the aim of development and psychometrics of "Social Sustainability Scale in Urban Neighborhood" in Zanjan city.

Methods: The current research is a qualitative-quantitative methodology. At first, a wide review of the texts related to the research subject, including library documents and scientific articles from 2012 to 2021, was conducted and by analyzing them in the form of a data extraction form, "Social Sustainability Scale in Urban Neighborhood" was developed. Then, content validity ratio and content validity index of the scale were measured by asking the opinion of 15 experts in the field of social sciences and urban planning using purposive sampling method using snowball method. Construct validity was measured by exploratory factor analysis, convergent validity, and divergent validity by distributing the developed scale among 480 residents of Zanjan city employees' neighborhood using convenience sampling method. Composite reliability and internal consistency reliability were calculated by calculating Cronbach's alpha coefficient. The data were analyzed in SPSS. 22 and Amos. 24.

Results: In the qualitative part, "Social Sustainability Scale in Urban Neighborhood" was developed with 35 items. In the quantitative part, content validity was confirmed by qualitative method. Content validity ratio and content validity index were measured, and 11 items were removed, and 24 items remained. Construct validity using exploratory factor analysis with 80 specialists in the mentioned fields conducted and showed the results of 4 subscales. Convergent validity was 0.50 and divergent validity was 0.71. Composite reliability and internal consistency reliability by calculating Cronbach's alpha coefficient for 4 subscales of security, participation, spatial belonging and spatial justice were obtained as 0.74, 0.76, 0.79 and 0.90 and for the scale was 0.88 respectively.

Conclusions: The "Social Sustainability Scale in Urban Neighborhood" with 24 items, 4 subscales, has a high validity and reliability. It is recommended to use the above scale to evaluate social sustainability in urban neighborhood.

Keywords: Social Sustainability, Psychometrics, Instrument Development, Scale.

طراحی و روانسنجی «مقیاس پایداری اجتماعی در محله ی شهری» در شهر زنجان

معصومه شاکری نژاد^۱، عاطفه دهقان توران پشته^{۲*}، اسماعیل شیعه^۳

۱- دانشجوی دکتری شهرسازی، گروه شهرسازی، دانشکده هنر و معماری، واحد تهران غرب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۲- استادیار، گروه شهرسازی، دانشکده هنر و معماری، واحد تهران غرب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۳- استاد، گروه شهرسازی، دانشکده هنر و معماری، واحد تهران غرب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

نویسنده مسئول: عاطفه دهقان توران پشته، گروه شهرسازی، دانشکده هنر و معماری، واحد تهران غرب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
ایمیل: dehghan.at@gmail.com

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۱/۲۶

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۶/۱۶

چکیده

مقدمه: پایداری اجتماعی، یکی از مهم ترین عوامل در برنامه ریزی ها و مدیریت شهری است و نیازمند ابزاری روا و پایا می باشد. لذا پژوهش حاضر با هدف طراحی و روانسنجی "مقیاس پایداری اجتماعی در محله ی شهری" در شهر زنجان انجام شد.

روش کار: پژوهش حاضر، از نوع روش شناسی است. در ابتدا، مروری وسیع بر متون مربوط به موضوع پژوهش شامل اسناد کتابخانه ای و مقالات علمی از سال ۲۰۱۲ تا ۲۰۲۱ انجام شد و با تحلیل آن ها در قالب فرم استخراج داده ها، "مقیاس پایداری اجتماعی در محله شهری" طراحی شد. سپس، نسبت روایی محتوا و شاخص روایی محتوای مقیاس با نظرخواهی از ۱۵ تن متخصص در رشته علوم اجتماعی و شهرسازی و برنامه ریزی شهری با روش نمونه گیری هدفمند به روش گلوله برفی انجام شد. روایی سازه به روش تحلیل عاملی اکتشافی و روایی همگرا و روایی واگرا با توزیع مقیاس طراحی شده بین ۴۸۰ تن ساکن محله کارمندان شهر زنجان به روش نمونه گیری در دسترس بررسی گردید. پایایی ترکیبی و پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ محاسبه شد. داده ها، در نرم افزار اسپس پی اس نسخه ۲۲ و آموس نسخه ۲۴ تحلیل گردید.

یافته ها: در بخش کیفی، "مقیاس پایداری اجتماعی در محله ی شهری" با ۳۵ عبارت طراحی شد. در بخش کمی، نسبت روایی محتوا و شاخص روایی محتوا اندازه گیری شد و ۱۱ عبارت حذف گردید و ۲۴ عبارت باقی ماند. روایی سازه به روش تحلیل عاملی اکتشافی با ۴۸۰ تن ساکنان محله کارمندان شهر زنجان انجام و نتایج، ۴ زیر مقیاس نشان داد. روایی همگرا ۰/۵۰ و روایی واگرا ۰/۷۱ به دست آمد. پایایی ترکیبی و پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ، برای ۴ زیرمقیاس امنیت، مشارکت، تعلق مکانی و عدالت فضایی به ترتیب ۰/۷۴، ۰/۷۶، ۰/۷۹ و ۰/۹۰ و برای کل مقیاس، ۰/۸۸ به دست آمد.

نتیجه گیری: "مقیاس پایداری اجتماعی در محله ی شهری" با ۲۴ عبارت و ۴ زیر مقیاس، روا و پایا می باشد. پیشنهاد می گردد از مقیاس طراحی شده، در پژوهش های مرتبط با پایداری اجتماعی در محله ی شهری استفاده شود.

کلیدواژه ها: پایداری اجتماعی، روانسنجی، طراحی ابزار، مقیاس.

مقدمه

پایداری اجتماعی در دستور کار مباحث پایداری، یکی از مهم‌ترین ارکان توسعه پایدار در شهر و محلات شهر معرفی شده است (۱). پایداری اجتماعی به‌عنوان یکی از کلیدی‌ترین ابزارها در برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری شهری است و عدم توجه به بُعد اجتماعی در توسعه پایدار، برنامه‌ها و پروژه‌های گوناگون توسعه‌ای را با مخاطره مواجه می‌سازد (۲). اجتماعات پایدار، اصول توسعه پایدار را تضمین می‌کنند (۱) و در بین ابعاد توسعه پایدار، بُعد اجتماعی به‌عنوان یکی از ابعاد اصلی شناخته می‌شود که بیشتر با ابعاد کیفیت زندگی همگام است و بر مفاهیمی همچون آینده‌نگری، عدالت‌محوری، مشارکت، و توانمندسازی تأکید دارد (۳، ۴). می‌توان گفت توسعه پایدار برخاسته از پایداری اجتماعی است و زمینه ساز رسیدن به توسعه پایدار، توجه به مباحث اجتماعی است که به نوعی، پایداری اجتماعی ابعاد مختلف آن را در برمی‌گیرد؛ به این معنا که اگر در جامعه ای شاخص‌های پایداری اجتماعی از حد مطلوبی برخوردار باشند، انتظار می‌رود توسعه پایدار در دیگر ابعاد زیست - محیطی و اقتصادی نیز وجود داشته باشد (۵). بنابراین، باتوجه به اینکه در فرایند برنامه‌ریزی شهری توجه به مباحث اجتماعی، امری اجتناب‌ناپذیر و بخش جدایی‌ناپذیر طرح‌های شهری محسوب می‌شود، با تعیین ابعاد پایداری اجتماعی می‌توان رویه‌های مؤثر بر مفاهیم اجتماعی را بررسی و شناسایی نمود. بررسی و معرفی ابعاد مختلف پایداری اجتماعی می‌تواند برنامه‌ریزان را برای تصمیم‌گیری‌های بهتر در آینده هدایت کند (۶).

در زمینه پایداری اجتماعی تاکنون دیدگاه‌ها و تعاریف مختلفی از سوی پژوهشگران ارائه شده، که خود نشان دهنده ابعاد وسیع و گسترده این مفهوم است. پایداری اجتماعی به توانایی جامعه برای حفظ و نگهداری ابزارهای ضروری ایجاد رفاه و مشارکت اجتماعی و حفظ ثبات مؤلفه‌های اجتماعی برای گسترش یکپارچگی و انسجام اشاره می‌کند (۷). پایداری اجتماعی ناشی از اقداماتی در زمینه موضوعات کلیدی که شامل عرصه‌های اجتماعی افراد و جوامع برای ظرفیت‌سازی و توسعه مهارت‌ها برای رفع نابرابری‌های زیست محیطی و فضایی می‌شود. در این تعریف پایداری اجتماعی با اصولی همچون عدالت و سلامت، با مسائل در حال ظهور در مورد مشارکت، نیازها، سرمایه‌های اجتماعی، اقتصاد، محیط زیست و اخیراً با مفاهیمی مثل شادی، رفاه و

کیفیت زندگی در ارتباط است (۸). غالب ابعاد موردنظر برای پایداری اجتماعی شامل جوانبی از خواست‌ها و نیازهای انسانی است که لازمه تعامل و ارتباط بین انسانی مطلوب و رشد فردی و جمعی جوامع انسانی است (۹).

برای پایداری اجتماعی در جوامع شهری و روستایی، عوامل متنوعی عنوان شده است (۱۰). گستردگی، پیچیدگی و تنوع تاثیر این عوامل بر پایداری اجتماعی و نقش آن‌ها بر جامعه ایجاد می‌کند تا برحسب نقش و عملکردشان مورد توجه قرار گیرند، که مشخصاً هر یک دارای ارزش متفاوتی از یکدیگر هستند. تاکنون تعاریف و دسته‌بندی‌های مختلفی توسط پژوهشگران و کارشناسان ارائه شده، که در راستای تعاریف و مفاهیم پایداری اجتماعی هستند. می‌توان به کمک این عوامل کلیدی و مؤثر، شرایط جامعه را شناسایی و تعادل بین فرایندهای توسعه و اهداف جامعه را ارزیابی کرد (۵). در این راستا، Murphy (۱۱) در تعریف خود از پایداری اجتماعی به برخی عوامل مؤثر اشاره کرده، که عبارتند از: عدالت (justice) و مشارکت (Weingaertner). participation. Moberg & (۱۲) پایداری اجتماعی را مجموعه‌ای از عواملی همچون دسترسی (اشتغال، فضای باز، خدمات محلی)، امنیت (security) (شامل عینی و ذهنی)، مشارکت محلی، عدالت اجتماعی (درون و بین نسلی)، حس مکان و تعلق (sense of place and belonging) معرفی کرده‌اند. Glasson & Wood (۱۳) مفهوم پایداری اجتماعی را به سمت مفاهیمی چون مشارکت، حس مکان و امنیت در جامعه سوق داده‌اند. Bramley و همکاران (۱۴) نیز پایداری اجتماعی را وابسته به مشارکت، حس مکان و امنیت دانسته‌اند. Ajmal و همکاران (۱۵) نیز در بررسی پایداری اجتماعی، به عدالت اجتماعی اشاره داشته‌اند.

در مطالعه نسترن و همکاران (۵) پایداری اجتماعی، وابسته به مشارکت و امنیت معرفی شده است. علایی و همکاران (۱۶) مطالعه‌ای را با هدف پیدا کردن عوامل تأثیرگذار بر پایداری اجتماعی مسکن از طریق مرور پژوهش‌های گذشته انجام دادند. نتایج نشان داد که امنیت اجتماعی، مشارکت اجتماعی، عدالت اجتماعی و دسترسی به خدمات و حمل و نقل عمومی در پایداری اجتماعی مسکن تأثیرگذار هستند. بر اساس یافته‌های حاصل از مطالعه علایی و همکاران (۱۷)، امنیت اجتماعی یکی از تأثیرگذارترین عوامل است و در سایه امنیت اجتماعی، مشارکت اجتماعی نیز از سوی ساکنان محلات مسکونی به وقوع می‌پیوندد که همگی در بالا

روانسنجی «مقیاس پایداری اجتماعی در محله ی شهری» ساکنان محله کارمندان شهر زنجان انجام شد.

روش کار

پژوهش حاضر، از نوع روش شناسی می باشد و از رویکرد قیاسی استفاده شده است (۲۲).

در مرحله کیفی، مرور ادبیات موضوع، پیشینه پژوهش، بررسی پایان نامه ها، مقالات، کتاب های مربوط به موضوع و همچنین مرور جامع و جستجوی اینترنتی و دریافت مقالات فارسی و انگلیسی از مجلات دارای نمایه معتبر در رابطه با موضوع مورد پژوهش انجام شد. در مطالعه حاضر جستجو با استفاده از کلیدواژه های پایداری اجتماعی و مؤلفه های پایداری اجتماعی، شاخص های پایداری اجتماعی، پرسشنامه پایداری اجتماعی و مقیاس پایداری اجتماعی انجام شد و با مرور در پایگاه پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (IranDoc)، پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی (SID)، بانک اطلاعات نشریات کشور (Magiran) و سایر سایت های علمی مانند Google Scholar، Science direct به دست آمد. مستندات مورد استفاده از سال ۲۰۱۲ تا سال ۲۰۲۱ میلادی با اولویت مستندات جدیدتر تعیین شد. در مجموع ۲۴۶ مقاله و متن فارسی و انگلیسی مرتبط یافت شد. پس از بررسی چکیده و تمام متن، ۵۶ مورد تایید و به پژوهش راه یافت. تحلیل متون انتخاب شده در قالب فرم استخراج داده ها، «مقیاس پایداری اجتماعی در محله ی شهری» بر مبنای ۴ زیرمقیاس امنیت، مشارکت، تعلق مکانی و عدالت فضایی با ۳۵ عبارت، طراحی شد.

جامعه آماری در بخش کمی برای اندازه گیری نسبت روایی محتوا و شاخص روایی محتوای مقیاس، شامل ۱۵ تن متخصصان رشته علوم اجتماعی و شهرسازی و برنامه ریزی شهری عضو هیات علمی دانشگاه های دولتی و آزاد سراسر کشور در ایران در سال ۱۴۰۰ بود که به روش نمونه گیری هدفمند و روش گلوله برفی انتخاب شدند. بعلاوه، جامعه آماری برای اندازه گیری روایی سازه به روش تحلیل عاملی اکتشافی و روایی همگرا و واگرا، شامل ساکنان ۱۸ تا ۸۰ ساله محله کارمندان شهر زنجان در سال ۱۴۰۰ بوده است که به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. Guadagnoli & Velicer (۲۳) حداقل تعداد نمونه را برای مطالعات تحلیل عاملی ۳۰۰ تا

رفتن پایداری اجتماعی نقش مهمی دارند. در مطالعه حسینی و همکاران (۱۸) عدالت فضایی و احساس تعلق مکانی بیشترین سهم را در پیش بینی پایداری اجتماعی محلات شهری داشتند. طبق تعریف زیاری و همکاران (۱۹) پایداری اجتماعی در محله ی شهری، طیف گسترده ای از رفتارهای اجتماعی، وجود تعامل میان ساکنان یک محله، وجود مشارکت میان نهادهای رسمی و غیررسمی محلی، ثبات نسبی در جامعه که هر ۲ گروه ساکنان و غیر ساکن را در بر می گیرد و وجود سطحی از امنیت و اعتماد در جامعه است که حس مثبتی از هویت و غرور را در جامعه ایجاد می کند از نظر راکعی بناب و همکاران (۲۰) پایداری اجتماعی به معنی ارتقای کیفیت زندگی و توسعه منابع انسانی و درنهایت، خودتوانی برای غلبه بر چالش ها و مسائل درونی و واکنش در برابر تغییرات بیرونی و مدیریت حفظ ارزش ها است. احساس تعلق و امنیت اجتماعی از موضوعات مهم در پایداری اجتماعی محسوب می شوند. رهنما و حسینی (۲۱) چهار عامل مؤثر بر پایداری اجتماعی تعیین کرده اند که عبارتند از برابری اجتماعی (دسترسی برابر همه شهروندان به خدمات، تسهیلات و فرصت های شهری)، مشارکت اجتماعی (وجود شبکه های اجتماعی که افراد و خانوارها به عضویت آن درمی آیند و با مشارکت در این شبکه ها می توانند مشکلات فردی و جمعی خود را بهتر حل کنند)، تعامل اجتماعی (تعامل یا کنش متقابل اجتماعی، همان برخوردها و گفت وگوهای خواسته یا ناخواسته ای است که شهروندان در سطح محله یا شهر با یکدیگر دارند)، و امنیت (احساس آرامش و اطمینان از عدم تعرض به جان، مال و سایر حقوق انسان).

در فرایند برنامه ریزی شهری توجه به مباحث اجتماعی اجتناب ناپذیر بوده، جزء جدایی ناپذیر طرح های شهری محسوب می شود. با تعیین عوامل اصلی مؤثر بر پایداری اجتماعی در محله ی شهری می توان رویه های مؤثر بر مباحث اجتماعی جامعه را بررسی و شناسایی کرد. گستردگی، پیچیدگی و تنوع شاخص های پایداری اجتماعی و نقش آن ها بر جامعه ایجاب می کند تا این عوامل، برحسب نقش و عملکرد آن ها در گروه های مختلف بررسی شوند. با توجه بررسی های تیم پژوهش، مطالعه ای در داخل و خارج از کشور در مورد طراحی ابزاری روا و پایا در مورد بررسی پایداری اجتماعی در محله ی شهری یافت نشد. لذا پژوهش حاضر با هدف طراحی و

۸۰ ساله محله کارمندان شهر زنجان، محاسبه گردید. افراد داوطلب جهت شرکت در پژوهش بعد از اینکه از اهداف پژوهش به طور کامل مطلع شدند، با رضایت آگاهانه و پس از تکمیل فرم مشخصات جمعیت شناختی، به مقیاس پاسخ دادند. تکمیل «مقیاس پایداری اجتماعی در محله ی شهری» ۵ تا ۱۰ دقیقه زمان می برد. به دلیل همه گیری ویروس کووید-۱۹، مقیاس در سامانه پرس لاین (سامانه طراحی آزمون و نظرسنجی)، طراحی و از طریق شبکه مجازی «واتس اپ» (WhatsApp) توزیع و داده ها جمع آوری شد. از پاسخ دهندگان درخواست شده بود تا در صورت سکونت در محله ی کارمندان شهر زنجان، به پرسشنامه پاسخ دهند. جمع آوری داده ها در تمام مراحل پژوهش ۱۲ ماه به طول انجامید.

داده ها، در نرم افزار اس پی اس اس نسخه ۲۲ و نرم افزار آموس نسخه ۲۴ و پی ال اس نسخه ۳ تحلیل شد.

یافته ها

یافته جمعیت شناختی اندازه گیری نسبت روایی محتوا و شاخص روایی محتوای مقیاس طراحی شده شامل، از ۱۵ تن پاسخ دهنده ۱۲ تن مرد (۸۰ درصد) و ۳ تن زن (۲۰ درصد) بودند. از این تعداد ۱۳ تن (۸۶/۶۷ درصد) استادیار و ۲ تن (۱۳/۳۳ درصد) دانشیار بودند. رشته تحصیلی ۲ تن (۱۳/۳۳ درصد) علوم اجتماعی، ۴ تن (۲۶/۶۶ درصد) شهرسازی و ۹ تن (۶۰ درصد) برنامه ریزی شهری بود. یافته جمعیت شناختی اندازه گیری روایی های سازه مقیاس طراحی شده شامل این موارد بود: از ۴۸۰ تن پاسخ دهنده، ۱۸۶ تن (۳۸/۸ درصد) مرد و ۲۹۴ تن (۶۱/۳ درصد) زن شرکت داشتند. توزیع فراوانی بر اساس سن نشان داد که ۲۳ تن (۴/۸ درصد) کمتر از ۲۰ سال، ۹۸ تن (۲۰/۴ درصد) ۲۰ تا ۲۹ سال، ۱۰۷ تن (۲۲/۳ درصد) ۳۰ تا ۳۹ سال، ۱۲۱ تن (۲۵/۲ درصد) ۴۰ تا ۴۹ سال، ۷۰ تن (۱۴/۶ درصد) ۵۰ تا ۵۹ سال، ۶۱ تن (۱۲/۷ درصد) ۶۰ سال و بالاتر سن داشتند. توزیع فراوانی پاسخ دهندگان به لحاظ وضعیت تاهل نشان داد که ۱۸۴ تن (۳۸/۳ درصد) مجرد و ۲۹۶ تن (۶۱/۷ درصد) متأهل بودند. توزیع فراوانی پاسخ دهندگان از نظر تحصیلات نشان داد که ۴ تن (۰/۸ درصد) زیر دیپلم، ۱۰۱ تن (۲۱/۰ درصد) دیپلم، ۲۵ تن (۵/۲ درصد) کاردانی، ۲۱۳ تن (۴۴/۱ درصد) کارشناسی، ۸۹ تن (۱۸/۵ درصد) کارشناسی ارشد و ۴۸ تن (۱۰/۰ درصد) با تحصیلات دکتری بودند.

۴۵۰ تن پیشنهاد کرده اند. با در نظر گرفتن احتمال خطا و ریزش نمونه تعداد نمونه مورد بررسی در مطالعه حاضر ۴۸۰ تن در نظر گرفته شد.

معیارهای ورود برای اندازه گیری نسبت روایی محتوا و شاخص روایی محتوای مقیاس شامل عضویت هیات علمی دانشگاه و تخصص در رشته های علوم اجتماعی، شهرسازی و برنامه ریزی شهری بود. معیار خروج، عدم پاسخ به حتی یک عبارت در مقیاس بود. معیارهای ورود در بخش اندازه گیری روایی های سازه، سکونت در محله کارمندان شهر زنجان و سن ۱۸ تا ۸۰ سال و معیار خروج، عدم پاسخ به یک عبارت در مقیاس بود.

برای جمع آوری داده ها، ابتدا مجوز انجام پژوهش از کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی زنجان دریافت شد. برای اندازه گیری نسبت روایی محتوای ابزار طراحی شده به ۱۵ تن عضو هیات علمی در دانشگاه های دولتی و دانشگاه های آزاد اسلامی سراسر کشور در رشته های علوم اجتماعی و شهرسازی و برنامه ریزی شهری، اطلاعات توزیع شد و از آن ها درخواست شد تا هر عبارت را بر اساس طیف های ۳ قسمتی «ضروری است»، «مفید است اما ضروری نیست» و «ضرورتی ندارد» بررسی نمایند (۲۴). ارزش عددی نسبت روایی محتوا به کمک جدول تعیین حداقل ارزش تدوین شده توسط Lawshe تعیین گردید. براین اساس اگر مقدار حاصل برای نسبت روایی محتوا از ۰/۴۹ کمتر بود، عبارت رد و اگر بیشتر بود مورد قبول واقع می گردید (۲۵).

برای محاسبه شاخص روایی محتوا از همان ۱۵ تن از افراد ذکر شده فوق خواسته شد هر عبارت را با ۳ معیار «مربوط بودن»، «واضح بودن» و «ساده بودن» به صورت مجزا و در یک طیف لیکرت ۴ قسمتی مشخص کنند. شاخص روایی محتوا عبارت از تعداد متخصصین که گزینه ضروری را انتخاب کرده اند منهای تعداد کل متخصصین تقسیم بر ۲ محاسبه می شود (۲۵) و نمره بالای ۸۰ درصد به عنوان مرز قابل قبول در این مورد در نظر گرفته شده است (۲۶). روایی سازه به روش تحلیل عاملی اکتشافی و روایی همگرا با روش روایی واگرا با روش بارهای عاملی متقابل (Heterotrait-Monotrait Ratio) و روایی همگرا با روش میانگین واریانس استخراج شده (Average Variance Extracted) بر روی ۴۸۰ تن ساکنان ۱۸ تا ۸۰ ساله محله کارمندان شهر زنجان انجام شد. پایایی با محاسبه ضریب آلفا کرونباخ و پایایی ترکیبی بر روی ۴۸۰ تن ساکن ۱۸ تا

معصومه شاکری نژاد و همکاران

«مقیاس پایداری اجتماعی در محله ی شهری» با ۳۵ عبارت طراحی شد. نسبت روایی محتوا و شاخص روایی محتوای مقیاس طراحی شده، محاسبه شد. به این ترتیب، ۱۱ عبارت که مقادیر نسبت روایی محتوا پایین تر از ۰/۴۹ و شاخص روایی محتوا کمتر از ۸۰ درصد داشتند، از بین عبارت ها حذف و ۲۴ عبارت حفظ گردید.

بررسی بار عاملی و آماره آزمون t مربوط به زیرمقیاس های «مقیاس پایداری اجتماعی در محله ی شهری» با مقادیر عدالت فضایی (بار عاملی=۰/۸۱۰، $t\text{-value}=۴/۲۵۶$) و $P=۰/۰۰۱$ ، تعلق مکانی (بار عاملی=۰/۹۴۰، $t\text{-value}=۴/۰۹۴$)، مشارکت (بار عاملی=۰/۳۴۱، $t\text{-value}=۴/۰۹۴$)، و امنیت (بار عاملی=۰/۶۱۶، $t\text{-value}=۶/۶۹۸$)، $P=۰/۰۰۱$ مشاهده است.

نتایج حاصل از مقادیر ویژه تحلیل عاملی اکتشافی «مقیاس پایداری اجتماعی در محله ی شهری» در جدول ۱ قابل مشاهده است.

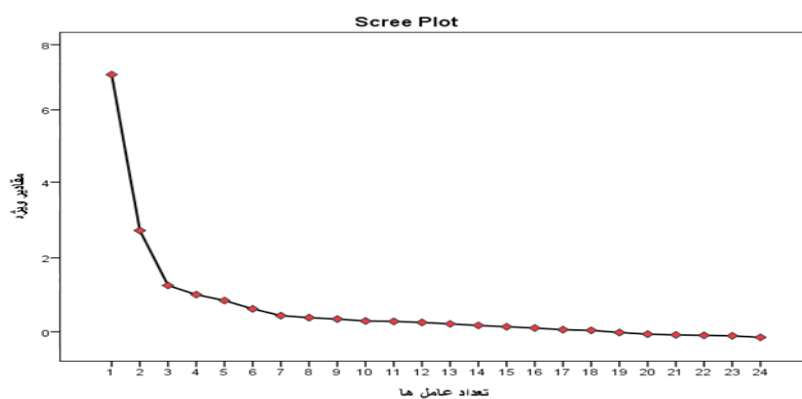
نتایج مقادیر ویژه تحلیل عاملی اکتشافی با روش تحلیل مؤلفه های اصلی «مقیاس پایداری اجتماعی در محله ی شهری»

جدول ۱: نتایج مقادیر ویژه تحلیل عاملی اکتشافی با روش تحلیل مؤلفه های اصلی «مقیاس پایداری اجتماعی در محله ی شهری»

عوامل	مقادیر ویژه بدون چرخش			مقادیر ویژه با چرخش		
	جمع	درصد واریانس	درصد تجمعی	جمع	درصد واریانس	درصد تجمعی
۱	۷/۳۰۳	۳۵/۴۲۷	۳۵/۴۲۷	۴/۹۰۷	۲۵/۴۴۷	۲۵/۴۴۷
۲	۳/۰۸۸	۱۷/۸۶۷	۵۳/۲۹۴	۲/۹۳۲	۱۷/۲۱۹	۴۲/۶۶۵
۳	۱/۶۰۳	۱۰/۶۷۹	۶۳/۹۷۳	۲/۸۸۵	۱۵/۰۱۹	۵۶/۶۸۴
۴	۱/۳۵۶	۵/۶۵۰	۶۹/۶۲۳	۲/۶۲۵	۱۱/۹۳۸	۶۹/۶۲۳

نتایج جدول ۱ نشان می دهد که عامل های ۱ تا ۴ دارای مقادیر ویژه بزرگتر از ۱ هستند و در تحلیل باقی ماندند. این ۴ عامل می توانند تقریباً ۶۹/۶۲۳ درصد از تغییرپذیری (واریانس) متغیرها را توضیح دهند. عامل های استخراج شده با استفاده از نمودار سنگریزه در تعیین عامل ها در نمودار ۱ آمده است.

نتایج جدول ۱ نشان می دهد که عامل های ۱ تا ۴ دارای مقادیر ویژه بزرگتر از ۱ هستند و در تحلیل باقی ماندند. این ۴ عامل می توانند تقریباً ۶۹/۶۲۳ درصد از تغییرپذیری

نمودار ۱: نمودار سنگریزه در تعیین عامل ها

بر پایه نمودار سنگریزه که در نمودار ۱ آمده است، عواملی که دارای ارزش ویژه یک یا بیشتر باشند، به عنوان قابل قبول استخراج می شوند. نمودار نشان می دهد که ۴ عامل، مقادیر ویژه بالای ۱ داشته و به عنوان عامل های اصلی شناخته می شوند. در جدول ۲ ماتریس اجزای تحلیل عاملی اکتشافی چرخش یافته به روش تحلیل زیرمقیاس های اصلی برای «مقیاس پایداری اجتماعی در محله ی شهری» آمده است.

بر پایه نمودار سنگریزه که در نمودار ۱ آمده است، عواملی که دارای ارزش ویژه یک یا بیشتر باشند، به عنوان قابل قبول استخراج می شوند. نمودار نشان می دهد که ۴ عامل، مقادیر ویژه بالای ۱ داشته و به عنوان عامل های

جدول ۲: ماتریس اجزاء تحلیل عاملی چرخش یافته با روش تحلیل مؤلفه های اصلی «مقیاس پایداری اجتماعی در محله ی شهری»

عبارت ها	زیرمقیاس اول عدالت فضایی	زیرمقیاس دوم امنیت	زیرمقیاس سوم تعلق مکانی	زیرمقیاس چهارم مشارکت
۱		۰/۵۰۸		
۲		۰/۶۶۶		
۳		۰/۵۰۰		
۴				۰/۶۸۳
۵				۰/۷۸۷
۶				۰/۶۷۳
۷				۰/۷۱۱
۸				۰/۶۴۳
۹		۰/۶۷۷		
۱۰		۰/۶۲۳		
۱۱		۰/۵۱۶		
۱۲		۰/۶۰۹		
۱۳			۰/۶۵۸	
۱۴			۰/۶۳۳	
۱۵			۰/۶۹۷	
۱۶			۰/۷۰۸	
۱۷	۰/۶۴۶			
۱۸	۰/۷۳۴			
۱۹	۰/۷۹۲			
۲۰	۰/۷۲۸			
۲۱	۰/۶۳۸			
۲۲	۰/۷۵۶			
۲۳	۰/۷۶۷			
۲۴	۰/۷۱۶			

بر اساس نتایج جدول ۲ که ماتریس چرخیده شده اجزا را برای زیرمقیاس های اصلی نشان می دهد شاخص مربوطه نقش بیشتری در کل تغییرات (واریانس) متغیر مورد نظر دارد. با توجه به تحلیل عاملی، ۲۴ عبارت و ۴ عامل شناسایی شدند. جدول ۳ ضریب آلفا کرونباخ و پایایی ترکیبی زیرمقیاس- های «مقیاس پایداری اجتماعی در محله ی شهری» را نشان می دهد.

جدول ۳: بررسی پایایی و روایی همگرای «مقیاس پایداری اجتماعی در محله ی شهری»

سازه	ضریب آلفای کرونباخ (a) > ۰/۷	پایایی ترکیبی (CR) > ۰/۷	میانگین واریانس استخراجی (AVE) > ۰/۵
امنیت	۰/۷۴۰	۰/۸۱۵	۰/۵۹۰
تعلق مکانی	۰/۷۹۵	۰/۸۶۷	۰/۶۲۳
عدالت فضایی	۰/۹۰۶	۰/۹۲۴	۰/۶۰۵
مشارکت	۰/۷۶۶	۰/۸۳۴	۰/۵۱۱
پایداری اجتماعی در محله ی شهری	۰/۸۸۰	۰/۸۹۹	۰/۵۰۴

معصومه شاکری نژاد و همکاران

است که در مقایسه با سایر ابعاد، این عامل از لحاظ اثرگذاری بر پایداری اجتماعی در رتبه اول قرار دارد. سطح معناداری بین مشارکت و پایداری اجتماعی برابر $6/429$ است که بزرگتر از $1/96$ می باشد و نشان می دهد ارتباط مشارکت و پایداری اجتماعی در محله ی شهری در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار است. همچنین بار عاملی (ضریب مسیر) این دو متغیر برابر $0/341$ است که در مقایسه با سایر ابعاد، این عامل از لحاظ اثرگذاری بر پذیرش اجتماعی در رتبه چهارم قرار دارد. سطح معناداری بین امنیت و پایداری اجتماعی برابر $6/698$ است که بزرگتر از $1/96$ است و نشان می دهد ارتباط امنیت و پایداری اجتماعی در محله ی شهری در سطح اطمینان 95% معنادار است. همچنین بار عاملی (ضریب مسیر) این دو متغیر برابر $0/616$ بود که در مقایسه با سایر زیر مقیاس ها، این عامل از لحاظ اثرگذاری بر پایداری اجتماعی در رتبه سوم قرار دارد.

جدول ۴ بررسی روایی واگرا با روش بارهای عاملی متقابل برای میزان همبستگی بین شاخص های یک سازه با سازه های دیگر را نشان می دهد. اگر مقادیر معیار بارهای عاملی متقابل کمتر از $0/90$ باشد روایی واگرا قابل قبول است.

جدول ۴: روایی واگرا «مقیاس پایداری اجتماعی در محله ی شهری»

پایداری اجتماعی در محله ی شهری	مشارکت	عدالت فضایی	تعلق مکانی	امنیت
				امنیت
			$0/525$	
		$0/726$		تعلق مکانی
			$0/570$	
		$0/239$		عدالت فضایی
	$0/622$	$0/754$	$0/373$	
			$0/713$	مشارکت
			$0/789$	
				پایداری اجتماعی در محله ی شهری

جدول ۵، بارعاملی و آماره آزمون t مربوط به زیرمقیاس های «مقیاس پایداری اجتماعی در محله ی شهری» را نشان می دهد.

نتایج جدول ۳ نشان داد مقادیر آلفا کرونباخ و پایایی ترکیبی تمامی متغیرها برای ۴۸۰ تن شرکت کننده بالاتر از $0/70$ است که نشان دهنده سازگاری درونی و پایداری درونی مناسب الگوی های اندازه گیری است. میانگین واریانس استخراجی بزرگتر از $0/50$ و نشان دهنده مناسب بودن میزان روایی همگرا است. در این قسمت تمام ۲۴ عبارت پذیرفته شد و در بررسی روایی و پایایی تایید گردید.

نتایج بارعاملی و آماره آزمون t مربوط به خرده مقیاس های پایداری اجتماعی نشان داد که سطح معناداری بین عدالت فضایی و پایداری اجتماعی در محله ی شهری برابر $4/256$ است که بزرگتر از $1/96$ می باشد و نشان می دهد ارتباط عدالت فضایی و پایداری اجتماعی در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار است. همچنین بار عاملی (ضریب مسیر) این ۲ متغیر برابر $0/810$ است که در مقایسه با سایر ابعاد، این عامل از لحاظ اثرگذاری بر پایداری اجتماعی در محله ی شهری در رتبه دوم قرار دارد. سطح معناداری بین همبستگی تعلق مکانی و پایداری اجتماعی برابر $4/094$ است که بزرگتر از $1/96$ است و نشان می دهد ارتباط همبستگی تعلق مکانی و پایداری اجتماعی در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار است. همچنین بار عاملی (ضریب مسیر) این ۲ متغیر برابر $0/940$

جدول ۴ نشان می دهد مقادیر معیار بارهای عاملی متقابل کمتر از $0/90$ است. بنابراین، روایی واگرا قابل قبول می باشد.

جدول ۵: بارعاملی و آماره آزمون t مربوط به زیرمقیاس های «مقیاس پایداری اجتماعی در محله ی شهری»

مقدار احتمال	t-value	بارعاملی	رابطه متغیرها
$0/001$	$4/256$	$0/810$	عدالت فضایی و دسترسی ← پایداری اجتماعی در محله ی شهری
$0/001$	$4/094$	$0/940$	تعلق مکانی ← پایداری اجتماعی در محله ی شهری
$0/001$	$6/429$	$0/341$	مشارکت ← پایداری اجتماعی در محله ی شهری
$0/001$	$6/698$	$0/616$	امنیت ← پایداری اجتماعی در محله ی شهری

شهر زنجان انجام شد. مقیاس طراحی شده دارای ۲۴ عبارت و ۴ زیر مقیاس بر مبنای مرور مطالعات انجام شده، امنیت، مشارکت، تعلق مکانی و عدالت فضایی بود. در این راستا، پژوهش مشابهی که به طراحی "مقیاس پایداری اجتماعی در محله ی شهری" پرداخته باشند، یافت نشد. در ادامه به بررسی عوامل شناسایی شده در پژوهش حاضر پرداخته شده است.

براساس یافته های پژوهش حاضر، پایداری اجتماعی در محله ی شهری متأثر از مؤلفه های اجتماعی و نهادی، شامل شاخص های متنوعی از توسعه شهری پایدار است. در این پژوهش، زیر مقیاس امنیت، به عنوان یکی از عوامل پایداری اجتماعی در محله ی شهری شناسایی شد. این یافته با نتایج حاصل از پژوهش های نستر و همکاران (۵)، علایی و همکاران (۱۶) و علایی و همکاران (۱۷) که به امنیت به عنوان یکی از عوامل اثرگذار بر پایداری اجتماعی اشاره داشته اند، همسو بود. در تبیین این یافته می توان گفت اگر حس امنیت اجتماعی حفظ شود، افراد جامعه نسبت به مشکلات و مسائل جامعه احساس تعهد و تکلیف می کنند. تمام عرصه های زندگی، متأثر از متغیر امنیت است. تعالی جامعه، رشد فکر و اندیشه، ارائه افکار نوین و نظریه های علمی، توسعه و رشد استعدادها، همگی ریشه در عنصر امنیت دارد (۲۷). افرادی که احساس ناامنی دارند، بیشتر احساس خطر نموده و به افراد جامعه، مسئولان در اجرای قوانین و حتی به همدیگر اعتماد نداشته و در نتیجه در زندگی اجتماعی خود از احساس آرامش و اطمینان خاطر در حد مطلوب برخوردار نیستند (۲۸). وقتی افراد در شبکه روابط نزدیک و فشرده ای (مانند همسایگی یا همشهری یا داد و ستد) هستند، مکلف به حفظ اعتماد می گردند تا احتمال تقلب یا آسیب را کم کنند. افزایش امنیت و اعتماد اجتماعی، منافی را برای همه به دنبال خواهد داشت و مردم می توانند احساس امنیت و اعتماد بیشتری در مواجهه با چنین ارتباطاتی داشته باشند به ویژه اگر در قوانین نیز پیش بینی هایی برای تخلف وجود داشته باشد (۲۹).

براساس یافته های پژوهش حاضر، زیرمقیاس تعلق مکانی، از دیگر عوامل پایداری اجتماعی در محله ی شهری بودند. این یافته با نتایج حاصل از پژوهش های Weingaertner & Moberg (۱۲)، Glasson & Wood (۱۳)، Bramley و همکاران (۱۴)، حسینی و همکاران (۱۸) و بناب و همکاران (۲۰) همسو بود. در تبیین این یافته ها می توان گفت در

نتایج جدول ۵ نشان می دهد که سطح معناداری بین عدالت فضایی و پایداری اجتماعی در محله ی شهری برابر ۴/۲۵۶ است که بزرگ تر از ۱/۹۶ است و نشان می دهد ارتباط عدالت فضایی و پایداری اجتماعی در محله ی شهری در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار است. همچنین بار عاملی (ضریب مسیر) این ۲ متغیر برابر ۰/۸۱۰ است که در مقایسه با سایر ابعاد، این عامل از لحاظ اثرگذاری بر پایداری اجتماعی در محله ی شهری در رتبه دوم قرار دارد. سطح معناداری بین همبستگی تعلق مکانی و پایداری اجتماعی در محله ی شهری برابر ۴/۰۹۴ است که بزرگ تر از ۱/۹۶ می باشد و نشان می دهد ارتباط همبستگی تعلق مکانی و پایداری اجتماعی در محله ی شهری در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار است. همچنین بار عاملی (ضریب مسیر) این ۲ متغیر برابر ۰/۹۴۰ است که در مقایسه با سایر ابعاد، این عامل از لحاظ اثرگذاری بر پایداری اجتماعی در محله ی شهری در رتبه اول قرار دارد. سطح معناداری بین مشارکت و پایداری اجتماعی در محله ی شهری برابر ۶/۴۲۹ و بزرگ تر از ۱/۹۶ است و نشان می دهد ارتباط مشارکت و پایداری اجتماعی در محله ی شهری در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار است. همچنین بار عاملی (ضریب مسیر) این دو متغیر برابر ۰/۳۴۱ است که در مقایسه با سایر ابعاد، این عامل از لحاظ اثرگذاری بر پایداری اجتماعی در محله ی شهری در رتبه چهارم قرار دارد. سطح معناداری بین امنیت و پایداری اجتماعی در محله ی شهری برابر ۶/۶۹۸ است که بزرگ تر از ۱/۹۶ می باشد و نشان می دهد ارتباط امنیت و پایداری اجتماعی در محله ی شهری در سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار است. همچنین بار عاملی (ضریب مسیر) این دو متغیر برابر ۰/۶۱۶ بود که در مقایسه با سایر زیر مقیاس ها، این عامل از لحاظ اثرگذاری بر پایداری اجتماعی در محله ی شهری در رتبه سوم قرار دارد.

بدین ترتیب، "مقیاس پایداری اجتماعی در محله ی شهری" با ۴ زیر مقیاس شامل امنیت با ۷ عبارت (۱، ۲، ۳، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲)؛ تعلق مکانی با ۴ عبارت (۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶)، مشارکت با ۵ عبارت (۴، ۵، ۶، ۷، ۸) و عدالت فضایی با ۸ عبارت (۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴) به تایید رسید.

بحث

پژوهش حاضر با هدف طراحی و روانسنجی "مقیاس پایداری اجتماعی در محله ی شهری" در محله کارمندان

تعیین حداقل الزامات اجتماعی برای توسعه بلند مدت و شناسایی چالش های جامعه در بلندمدت به کار می رود. در این پژوهش، زیرمقیاس مشارکت به عنوان یکی از عوامل پایداری اجتماعی در محله شهری شناسایی شد که حضور نهادها و گروه های اجتماعی به پویایی آن منجر می شود. این یافته با نتایج حاصل از پژوهش های نسترن و همکاران (۵)، Murphy (۱۱)، Weingaertner & Moberg (۱۲)، Glasson & Wood (۱۳)، Bramley و همکاران (۱۴)، علایی و همکاران (۱۶)، علایی و همکاران (۱۷) و رهنما و حسینی (۲۱) همسو بود. به نظر می رسد برای تحقق پایداری اجتماعی به ایجاد رابطه مشارکتی میان شهروندان و مدیریت شهری نیاز است و مدیریت شهری به عنوان یک نهاد عمومی، می تواند یکی از نهادهای تسهیل گر و واسط میان شهروندان و دولت باشد (۳۴). مشارکت به عنوان اساسی ترین عنصر در دستیابی به اهداف توسعه به ویژه توسعه ی شهری از اهمیت خاصی برخوردار است. هرچه توده مردم جامعه مشارکت بیشتری در امور خود داشته باشند، امکان کسب موفقیت فراهم می شود. مشارکت مردم در هر یک از مراحل و انواع طرح های عمرانی، سبب بهبود شرایط عمومی، توزیع قدرت و بالا رفتن سطح امید به زندگی می شود. همچنین سیستم تصمیم گیری، برنامه ریزی و مدیریت دولتی متمرکز را به سمت مدیریت محلی و از پایین به بالا (توسعه مشارکتی) با توجه به نیازها، امکانات، توانمندی ها و اولویت هایشان سوق می دهد (۳۵). مشارکت، حد والای داشتن تعاملات اجتماعی است که در آن افراد با داشتن حس تعلق به اجتماع، یکدیگر را در هدف و سرنوشت هم سهیم می دانند و برای انسجام و پایداری اجتماع تلاش می کنند. آسیب های اجتماعی از نوع از هم گسیختگی و از خود بیگانگی یا ضدیت با نظم، همواره نسخه مقابل و بدل انسجام، پیوستگی، همبستگی و مشارکت اجتماعی است. هر کجا که میزان مشارکت و پیوندهای اجتماعی کاهش می یابد، آسیب ها و انحرافات اجتماعی رو به افزایش می گذارد (۳۶).

نتیجه گیری

نتایج پژوهش حاضر نشان داد "مقیاس پایداری اجتماعی در محله ی شهری" با ۲۴ عبارت و ۴ زیرمقیاس، روا و پایا می باشد. پیشنهاد می گردد از مقیاس طراحی شده در پژوهش های مرتبط استفاده شود. این پژوهش نیز

جامعه ای که امنیت اجتماعی محقق شود، احساس تعلق یا همان احساس ما بودن و مسئولیت پذیری حفظ می شود (۲۷). مفهوم حس اجتماعی به این معنی است که فرد با داشتن حس اجتماعی خود را جزئی از جامعه و دارای ارتباط متقابل با دیگر اعضا می داند. با تقویت حس اجتماعی و تعاملات، تعلق مکانی/ اجتماعی شکل می گیرد که مؤلفه ای مهم در سنجش میزان پایداری اجتماعی است (۳۰).

زیر مقیاس عدالت فضایی، عامل دیگر در یافته های پژوهش حاضر بود که به مفهوم توزیع عملکردها و خدمات و امکانات با دسترسی مناسب به مراکز خدمات دهی و فعالیتی (مکان تسهیلات)، بدون تبعیض و تفاوت گذاری بین ساکنین یک شهر و مناطق شهری است (۳۱). این یافته با نتایج پژوهش راکعی بناب و همکاران (۲۰) همسو بود. در این راستا، Woodcraft (۳۲) عوامل پایداری اجتماعی در شهر را عدالت اجتماعی درون نسلی و برون نسلی، مشارکت و دموکراسی محلی، بهداشت، کیفیت زندگی و رفاه، ریشه کن کردن محرومیت اجتماعی، سرمایه اجتماعی، تعامل اجتماعی، ایمنی، توزیع عادلانه درآمد، نظم اجتماعی، حس اجتماعی و تعلق، سنت های فرهنگی و سازمان های اجتماعی فعال می داند. پدرام و فروتن (۳۳) عنوان داشتند پایداری و ارتقای کیفیت معماری، به پایداری جریان اتفاقات در فضا و بهبود کیفیت آن ها نیاز دارد و عواملی مانند ایجاد حس مکان، حس تعلق خاطر و عوامل هویت ساز در فضا نقش اساسی پیدا می کنند، تا محیط و جریانات درون آن را پایدار نماید. اگر توسعه پایدار پاسخگویی به نیازهای امروزی باشد به طوری که به توانایی نسل های آینده آسیب نزند، شاید نتوان آن را بدون متغیرهای اجتماعی تصور کرد. اگر حس مسئولیت پذیری، عدالت اجتماعی و مواردی از این قبیل در یک جامعه کم رنگ باشد، نمی توان از آن جامعه انتظار داشت با در نظر گرفتن منافع نسل های آینده از منابع موجود استفاده کنند (۵). نسترن و همکاران (۵) هدف از پایداری اجتماعی را بهبود شرایط زندگی و فرایندی برای دسترسی جوامع به بالاترین سطح از کیفیت زندگی در جامعه عنوان کرده اند. در بستر مناطق شهری، تفسیر پایداری اجتماعی تنها با تأکید بر برابری و عدالت اجتماعی ممکن است. شهرهای در حال رشد برای تبدیل شدن به مکان هایی مناسب برای زندگی، نیازمند تسهیل در توزیع عادلانه منابع در یک چشم انداز بلندمدت هستند و با هدف

در تاریخ ۱۳۹۹/۶/۲۰ با کد ۱۶۲۳۴۱۶۵۳ در سامانه پژوهشیار دانشگاه آزاد اسلامی به نشانی <https://ris.iau.ac.ir> ثبت شده است. بدین وسیله از همه صاحب نظران شرکت کننده در بخش کیفی، ساکنان محله کارمندان شهر زنجان و همچنین مسئولین محترم دانشگاه تشکر و قدردانی می شود.

تضاد منافع

در این پژوهش هیچگونه تضاد منافی وجود ندارد.

References

1. Tavana M, Nourian F. [Assessment of social sustainability in sprawl urban neighborhoods (case study: Shadabad, Tehran)]. *Human Geography Research Quarterly* 2017;49(102):885-900. https://jhgr.ut.ac.ir/article_59455_en.html
2. Zanganeh M, Baniasad T, Khavari A. [Evaluation of social stability in the new towns (Case Study: Town Mehregan in Mashhad)]. *Urban Structure and Function Studies*. 2020;7(22):113-129. https://shahr.journals.umz.ac.ir/article_2532.html
3. Abdolazadefard A, Shamsoddini A. [Neighborhood environmental quality and its role regarding the residents' spiritual and mental health (Case study of Sang Siyah district, Shiraz metropolis)]. *Urban Planning Knowledge*. 2020;4(2):95-114. https://upk.guilan.ac.ir/article_4003.html
4. Mafi E, Abdoulahzadeh M. [Assessment of social sustainability in Mashhad metropolis]. *Journal of Urban Ecology Researches*. 2017;8(15):65-78. https://grup.journals.pnu.ac.ir/article_3778.html
5. Nastaran M, Ghasemi V, Hadizadeh S. [Assessment of indices of social sustainability by using analytic network process (ANP)]. *Journal of Applied Sociology*. 2013;24(3):155-73. https://jas.ui.ac.ir/article_18320.html
6. Hadizadeh S, Nastaran M. [The evaluation of social sustainability in Daryadel, Goharshad and Shahed Districts in Mashhad city]. *Journal of Geography and Regional Development*. 2014;11(21):139-56. https://jgrd.um.ac.ir/article/view/11034/article_30018.html
7. Gharagozlou H, Rahmani Fazli A, Azizpour F, Jalalian H. [Spatial analysis of sustainable rural settlements: A case study: Qom province]. *Human Geography Research*. 2020;52(3):953-

همچون سایر پژوهش ها با محدودیت هایی چون استفاده از نمونه گیری غیرتصادفی و نمونه گیری در شهر زنجان روبرو بود. بنابراین، در تعمیم نتایج باید احتیاط صورت گیرد.

سپاسگزاری

این مطالعه بخشی از رساله دکتری معصومه شاکری نژاد، در رشته شهرسازی، با راهنمایی خانم دکتر عاطفه دهقان توران پشتی بوده که در کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی زنجان با شناسه اخلاق IR.ZUMS.REC.1399.425 ثبت و

969. https://jhgr.ut.ac.ir/article_70913.html
8. Garoosi S, Davoodpoor Z. [Investigating the mutual effects of social and physical sustainability in case sample neighborhoods: the old Obidzakani neighborhood and the new Mulla Sadra neighborhood in Qazvin city]. The 4th National Architecture and Urban Planning Conference "Sustainability and Resilience from Ideal to Reality". 2017. <https://www.sid.ir/paper/894875/fa>
9. Balaceanu C, Apostol D, Penu D. Sustainability and social justice. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 2012;62:677-681. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042812035562> <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.09.115>
10. Behzadpour M, Karbalae A, Montazer B. [A comparative study of the physical components of social sustainability in old and new towns: The case of Hashtgerd]. *Journal of Sustainable Architecture and Urban Design*. 2019;7(1):177-196. https://jsaud.sru.ac.ir/article_1154.html?lang=en
11. Murphy K. The social pillar of sustainable development: A literature review and framework for policy analysis. *Sustainability: Science, Practice and Policy*. 2012;8(1):15-29. <https://doi.org/10.1080/15487733.2012.11908081>
12. Weingaertner C, Moberg A. Exploring social sustainability: Learning from perspectives on urban development and companies and products. *Sustainable Development*. 2014;22(2):122-133. <https://doi.org/10.1002/sd.536>
13. Glasson J, Wood G. Urban regeneration and impact assessment for social sustainability. *Impact Assessment and Project Appraisal*. 2009;27(4):283-290.

- <https://doi.org/10.3152/146155109X480358>
14. Bramley G, Dempsey N, Power S, Brown C. What is sustainability and how do existing urban forms perform in nurturing it? Planning Research Conference. 2006;41(9):2125-2142. https://www.researchgate.net/publication/312913452_What_is_sustainability_and_how_do_existing_urban_forms_perform_in_nurturing_it
<https://doi.org/10.1068/a4184>
 15. Ajmal MM, Khan M, Hussain M, Helo P. Conceptualizing and incorporating social sustainability in the business world. International Journal of Sustainable Development & World Ecology. 2018;25(4):327-339. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13504509.2017.1408714?journalCode=tsdw20>
<https://doi.org/10.1080/13504509.2017.1408714>
 16. Allaie A, Yazdanfar A, Hosseini S-B, Norouzian-Maleki S. [A Framework for the components of social sustainability in housing based on content analysis of relevant studies. Journal of Sustainable Architecture and Urban Design]. 2021;8(2):81-94. https://jsaud.sru.ac.ir/article_1446.html
 17. Allaei A, Yazdanfar S-A, Hosseini S B, Norouzian-Maleki S. [The significant indicators for the assessment of social sustainability in housing. Soffeh]. 2020;30(1):5-26. https://soffeh.sbu.ac.ir/article_100494.html
 18. Hosseini SH, Aliabadi K, Hamidiyan A. [An analysis on evaluating the quality of social sustainability in districts no.2 and 3 of Sabzevar city]. Geography and Territorial Spatial Arrangement. 2015;5(14):47-70. https://gaij.usb.ac.ir/article_1913.html
 19. Zyari K, Farhadikhah H, Arvin M. [On the evaluation of neighborhood's social sustainability (Case study: Sanglaj and Zarrabkhaneh neighborhoods of Tehran)]. Journal of Studies of Human Settlements Planning. 2016;11(36):1-18. https://jshsp.rasht.iau.ir/article_526532.html
 20. Rakee N, Haghighatian M, Jahanbakhsh E. [Sociological explanation of social sustainability in Tabriz localities]. Research and Urban Planning 2017;8(31):63-82. <https://www.sid.ir/paper/220155/en>
 21. Rahnama MR, Hosseini SM. [Estimation and evaluation of social sustainability in the metropolitan city of Mashhad, th an emphasis on five neighborhoods as case studies Geographical Planning of Space]. 2016;6(19):105-118. http://gps.gu.ac.ir/article_32847.html
 22. Mansouri Z, Vahdat S, Masoudi Asl I, Hessam S, Mahfoozpour S, Mohammadi R. [Developing and psychometrics “ Evaluation Criteria for Health Promoting Hospitals Scale”]. Journal of Health Promotion Management. 2021;10(1):103-113. <https://jhpm.ir/article-1-1090-en.html>
 23. Guadagnoli E, Velicer WF. Relation of sample size to the stability of component patterns. Psychological Bulletin. 1988;103(2):265-75. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/3363047/>
<https://doi.org/10.1037/0033-2909.103.2.265>
 24. Rodrigues IB, Adachi JD, Beattie KA, MacDermid JC. Development and validation of a new tool to measure the facilitators, barriers and preferences to exercise in people with osteoporosis. BMC Musculoskeletal Disorders. 2017;18(1):540-549. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/29258503/>
<https://doi.org/10.1186/s12891-017-1914-5>
 25. Lawshe CH. A quantitative approach to content validity. Personnel Psychology. 1975;28(4):563-575. <https://parsmodir.com/wp-content/uploads/2015/03/lawshe.pdf>
<https://doi.org/10.1111/j.1744-6570.1975.tb01393.x>
 26. Khaki GR. [Research Method with Thesis Writing Approach]. Tehran: Kohsar; 2013. <https://www.gisoom.com/book/1883089/>
 27. Tajeddin MB. [Determinants of social health of citizens in district 12 of Tehran]. Social Development & Welfare Planning. 2017;9(32):61-96. https://qjds.atu.ac.ir/article_8426.html?lang=en
 28. Savaed G, Ehteshamzadeh P, Bruna MR. [Model of structural equations for the development of social ethics and sense of security with the mediating role of social capital in students' parents]. Journal of Health Promotion Management. 2022;11(4):24-35. <https://jhpm.ir/article-1-1524-en.html>
 29. Sztompka P. Trust: A Sociological Theory (Cambridge Cultural Social Studies). Cambridge University Press; 2000. <https://www.amazon.com/Trust-Sociological-Cambridge-Cultural-Studies/dp/0521591449>
 30. Karami I, Mohamadhoseini P. [The effect of sociability of public places on social sustainability in residential complexes (case

- study: Mehr Residential Complex's in Ardabil)]. Motaleate Shahri. 2018;7(26):43-56. https://urbstudies.uok.ac.ir/article_60804.html
31. Ahar H, Manoochehri Miyandoab A, Sarvar H, Anvari A. [Analysis of urban neighborhoods stability with an emphasis on the spatial distribution of urban facilities, Case study: District 1 of Tehran]. Journal of Urban Ecology Researches. 2021;11(22):85-106. https://grup.journals.pnu.ac.ir/article_7629.html
 32. Woodcraft S. Social sustainability and new communities: Moving from concept to practice in the UK. Procedia - Social and Behavioral Sciences. 2012;68(1):29-42. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.12.204>
 33. Pedram S, Forootan M. [Examining the components of social sustainability]. The 6th National Conference on Sustainable Development in Geography and Planning, Architecture and Urban Planning; Tehran. 2018. <https://civilica.com/doc/768325/>
 34. Ezzatian S, Aminzade B. An analysis of social sustainability in the interactive relationship between citizens and urban management by using factor analysis method, a case study of Isfahan citizens. Geography and Urban Space Development. 2022. https://jgusd.um.ac.ir/article_42102.html
 35. Sanaee A, Habib F, Etesam I. [Assessing the social sustainability of neighborhoods using participation indicators (Case study: Hesarak neighborhood adjacent to Islamic Azad University of Science and Research)]. Journal of Environmental Science and Technology. 2021;23(1):187-200. https://jest.srbiau.ac.ir/article_17085.html
 36. Abdollahzadeh SM, Arzhmand M, Aminpoor A. [Social sustainability in iran traditional neighborhoods, case study: Shiraz SangeSiyah neighborhood]. Armanshahr Architecture & Urban Development. 2017;10(19):35-54. http://www.armanshahrjournal.com/article_50335.html